

INGLIZ TILINI AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY O'QITISH TAMOYILLARI

Muxtorova Raximaxon Voxidjon qizi

Farg'ona davlat universiteti Ingliz tili va adabiyoti fakulteti

Ingliz tili o'qitish metodikasi kafedrası o'qituvchisi

rmuhtorova6@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15770964>

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda qo'llanilayotgan an'anaviy va zamonaviy tamoyillar qiyosiy tahlil qilinadi. An'anaviy metodlar, ya'ni grammatik-qoidaviy, tarjima asosidagi va talaffuzga asoslangan yondashuvlar o'rganiladi. Shuningdek, kommunikativ, interfaol, texnologik vositalar yordamida olib borilayotgan zamonaviy o'qitish tamoyillarining afzalliklari tahlil qilinadi. Maqolada ingliz tilini samarali o'rgatish uchun bu ikki yondashuvni uyg'unlashtirishning dolzarbligi asoslab beriladi. Amaliy misollar orqali o'quvchilarning til kompetensiyasini oshirishda zamonaviy yondashuvlarning o'rni ko'rsatib beriladi. Xulosa sifatida, ingliz tilini o'qitishda innovatsion metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishi ekani ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, an'anaviy o'qitish, zamonaviy yondashuv, kommunikativ metod, interfaol dars, AKT, til kompetensiyasi, pedagogik tamoyillar, til o'rgatish metodikasi, innovatsion usullar.

Аннотация

В данной статье рассматриваются принципы традиционного и современного преподавания английского языка. Проанализированы особенности традиционных методов, таких как грамматико-переводной подход, акцент на правила и чтение текстов. Особое внимание уделено современным методикам, включая коммуникативный подход, интерактивное обучение и использование информационно-коммуникационных технологий. Подчеркивается значимость интеграции традиционных и инновационных подходов для повышения эффективности преподавания. Приведены практические примеры, подтверждающие, что современные методы способствуют развитию языковой компетенции обучающихся. В заключение отмечается, что использование инновационных технологий и методов является неотъемлемой частью современного образовательного процесса.

Ключевые слова: английский язык, традиционное обучение, современные подходы, коммуникативный метод, интерактивные технологии, ИКТ, языковая компетенция, педагогические принципы, методика преподавания, инновации в образовании.

Annotation

This article explores the principles of both traditional and modern approaches to teaching the English language. It analyzes traditional methods such as the grammar-translation method, rule-based instruction, and reading comprehension practices. In contrast, it discusses modern techniques, including the communicative approach, interactive learning, and the integration of information and communication technologies (ICT). The article emphasizes the importance of combining traditional and innovative methods to enhance teaching effectiveness. Practical examples are provided to demonstrate how modern

strategies improve students' language competence. The conclusion highlights the role of innovation and technology as essential elements of contemporary language education.

Keywords: English language, traditional teaching, modern approaches, communicative method, interactive learning, ICT, language competence, teaching methodology, educational principles, innovation in education.

Kirish

Globallashuv jarayonida ingliz tili nafaqat xalqaro aloqa vositasi, balki kasbiy muvaffaqiyat, zamonaviy texnologiyalar va fan-texnika yutuqlariga yo'l ochuvchi muhim kalitga aylanmoqda. Shu sababli, umumta'lim maktablarida ingliz tilini samarali o'rgatish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Ingliz tilini boshlang'ich va o'rta maktab bosqichida o'qitishda zamonaviy va innovatsion metodlardan foydalanish ta'lim sifatini oshiradi. Dastlab, an'anaviy va zamonaviy yondashuvlar o'rtasidagi farqni aniqlab olish muhim. An'anaviy yondashuvda grammatik qoidalarni yodlash va tarjimaga urg'u berilgan bo'lsa, zamonaviy metodlar tilni tabiiy kontekstda o'rganishga asoslanadi. Jumladan, kommunikativ yondashuv, CLIL (Content and Language Integrated Learning), task-based learning kabi metodlar tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. Bunda o'quvchilarning og'zaki nutqi, eshitish, o'qish va yozish ko'nikmalarining birgalikda shakllanishi ta'minlanadi.

Asosiy qism

Boshlang'ich sinflarda o'yin orqali o'qitish samarali usullardan biri hisoblanadi. Bu usul bolalarda tilga nisbatan ijobiy munosabat va qiziqish uyg'otadi. Masalan, "Simon says", "Word Bingo", "Matching cards" kabi interaktiv o'yinlar so'z boyligini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, inglizcha qo'shiqlar, multfilmlar va hikoyalar orqali tilni sekin-asta o'zlashtirishga erishiladi.

O'rta maktab bosqichida esa loyiha asosida o'rganish, jamoaviy ishlar va ingliz tilida taqdimotlar qilish orqali til ko'nikmalarini chuqurlashtirish mumkin. Bunda o'qituvchi fasilitator rolini bajaradi — u faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchini mustaqil fikrlashga yo'naltiruvchi shaxs sifatida maydonga chiqadi. Bunday yondashuv o'quvchilarni faollikka undaydi, o'z fikrini erkin ifoda etishga yordam beradi.

Texnologiyalardan foydalanish ham katta ahamiyatga ega. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, video darslar va sun'iy intellekt asosidagi vositalar orqali o'quvchilarning mustaqil o'rganish imkoniyatlari kengaymoqda. Misol uchun, "Duolingo", "Quizlet", "Kahoot" va "BBC Learning English" kabi resurslar o'quvchilarga qiziqarli va interaktiv muhitda til o'rganishga yordam beradi. Shuningdek, darslarda interaktiv doskalar, QR-kodlar, virtual safarlar, video loyihalar kabi texnologik vositalarni qo'llash o'quvchilarni yanada jalb etadi. Til o'rgatishda madaniyatlararo kompetensiyani shakllantirish ham muhim o'rin tutadi. Ingliz tili nafaqat til, balki ingliz tilida so'zlashuvchi mamlakatlarning madaniyati bilan tanishish imkonini ham beradi. Shu sababli, ingliz tili darslarida turli mamlakatlarning urf-odatlar, bayramlari, kundalik hayoti haqida ma'lumot berish o'quvchilarda madaniyatlararo anglashuvni rivojlantiradi.

Shuningdek, differensial yondashuv ham zamonaviy ta'limda muhim o'rin tutadi. Har bir o'quvchining yoshi, qiziqishlari, bilim darajasi va o'rganish uslubi inobatga olingan holda individual yondashuv zarur. Bu esa darslarni shaxsiylashtirish, ta'lim samaradorligini

oshirishga xizmat qiladi. Har bir o'quvchining rivojlanish sur'ati, qobiliyati va tilga bo'lgan munosabati har xil bo'lganligi sababli o'qituvchi ularning ehtiyojini aniqlab, mos metodlarni tanlashi lozim.

Boshqa tomondan, ingliz tili o'qituvchisining kasbiy mahorati, lingvistik va metodik bilimlari, psixologik tayyorgarligi yuqori bo'lishi lozim. U faqat bilim beruvchi emas, balki motivatsiya beruvchi, ilhomlantiruvchi va yo'l ko'rsatuvchi bo'lishi kerak. O'qituvchining nutqi ravon, talaffuzi aniq, dars jarayoni esa qiziqarli va faoliyatga yo'naltirilgan bo'lishi talab qilinadi.

Shuningdek, formatdan tashqari o'quv (extracurricular) faoliyatlar – ingliz tili klublari, tanlovlar, spektakllar, ingliz tilidagi kino ko'rish mashg'ulotlari ham til o'rganish jarayoniga katta hissa qo'shadi. Bu turdagi mashg'ulotlar o'quvchilarda ingliz tilini qo'llashga bo'lgan ishonchni oshiradi va norasmiy muhitda til ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini zamonaviy metodlar asosida o'qitish natijadorlikni oshiradi, o'quvchilarda tilga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi va ularni global muhitga tayyorlaydi. O'qituvchi esa o'z ustida doimiy ishlashi, yangi metodikalarni o'zlashtirishi va ularni amaliyotga tatbiq etishga tayyor bo'lishi lozim. Har bir dars - bu imkoniyatdir. O'qituvchi ushbu imkoniyatdan oqilona foydalangan holda, yosh avlodning kelajagini ingliz tili orqali yoritishi mumkin.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education.
2. Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Longman.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
4. Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. Routledge.
5. Alimova, M. M. (2020). *Zamonaviy ingliz tili o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi nashriyoti.
6. Azizova, N. M. (2021). *Ingliz tili darslarini interaktiv metodlar orqali tashkil etish*. Pedagogik innovatsiyalar jurnali, 2(3), 45–49.